

Otázka: Metoda individuální sociální práce

Předmět: Společenské vědy, Sociologie

Přidal(a): Nikola Petráčková

Práce s jednotlivcem.

Je charakterizována přímým, záměrným a připraveným kontaktem sociálního pracovníka s klientem, za účelem stanovení sociální diagnózy a provádění sociální terapie, která spočívá v sociálně výchovném ovlivnění a působení na klienta, aby změnil postoj ke své sociální situaci.

HODNOTA JEDINCE

Každý člověk je individualita, která si zaslouží péči, úctu a důstojnost.

Člověk má schopnost řídit svoje kroky, je schopen rozhodovat, má potenciál určovat svoje cíle a také jich dosahovat.

Sociální pracovník musí vnímat a přijímat jedinečnost klienta, musí také umět individualitu klienta ukázňovat nebo utlumovat, aby bylo možné postupovat k cíli.

Sociální pracovník přináší do vztahu pracovníka a klienta také svoji individualitu.

ÚKOLY SOCIÁLNÍHO PRACOVNÍKA PŘI PRÁCI S JEDNOTLIVCEM

Podpora a zvýraznění pozitivní síly a schopnosti klienta.

Nabízet nové úhly pohledu a způsoby řešení situace, kterou klient vnímá jako problémovou, neřešitelnou.

Pomoc klientovi v orientaci jeho problému.

ETAPY INDIVIDUÁLNÍ SPR

- Sociální evidence
- Diagnostická etapa
- Terapeutický rozhovor
- Etapa sociální terapie
- Ukončení případu a vedení dokumentace

1. ETAPA SOCIÁLNÍ EVIDENCE - CHARAKTERISTIKA A PRŮBĚH

Je to seznámení se s klientem a jeho sociálním problémem, tak jak se jeví v současnosti, jaká je jeho naléhavost a společenská závažnost.

Základní informace o klientovi a jeho problému získává sociální pracovník buď přímým kontaktem s klientem, nebo osobou či orgánem, který na problém upozorňuje.

Klient vyhledá pomoc buď sám, nebo jemu práce se sociálním pracovníkem nařízena (probačně mediační služba) či doporučena.

TYPY VZTAHŮ MEZI SOCIÁLNÍM PRACOVNÍKEM A KLIENTEM

1.) kontrola - direktivní přístup

Sociální pracovník kontroluje jednání klienta, a klient je spíše závislý. Z hlediska kontroly: opatrování (MR, nemocní senioři), dozor (dohled nad rodinou, kurátoři), přesvědčování (víme-li, že to bude pro klienta dobré).

2.) pomoc, spolupráce - nedirektivní přístup

Probíhá prostřednictvím vzájemné domluvy, společného hledání. Z hlediska spolupráce: usměrňování (asistenti), poradenství, terapie.

HLAVNÍ ZÁSADY KONTAKTU S KLIENTEM

1. zajistit čas a prostor
2. dodržovat zásady slušného chování
3. neverbální komunikace
4. verbální komunikace (slovník přijatelný pro klienta)
5. pozor na negativní faktory sociálního vnímání (halo efekt, nálepkování)
6. velmi pozorně klientovi naslouchat, dávat najevo zájem, umožnit vyjádření pocitů klienta, zaujímat nehodnotící postoj (nejsme soudci, ale pomáhající)

2. DIAGNOSTICKÁ ETAPA - KOMPLEXNÍ ŠETŘENÍ, SOC. DIAGNÓZA

Zabýváme se:

A) osobností klienta (psychodiagnostika)

B) sociální situací klienta (sociodiagnostika)

C) sociální diagnózou (komplexní šetření)

Metody zjišťování:

Rozhovor, dotazník, anamnéza, pozorování, studium materiálů o klientovi.

Informace získává sociální pracovník:

- Od klienta
- Od rodiny klienta
- Od příbuzných, sousedů, přátel klienta
- Od institucí (škola, lékař, práce, soud)

Základní oblasti šetření (na co se musí sociální pracovník zaměřit)

- Identifikační údaje (jméno, adresa)
- Rodinné prostředí (úplná, neúplná rodina)
- Ekonomické poměry (zaměstnání, půjčky, alimenty)
- Zdravotní poměry, hygienická úroveň (nemoci, týrání)
- Bytové poměry (žije sám, s kým žije)
- Výchové poměry (školní docházka, trávení volného času)
- Celkové chování klienta (temperament, emoce)
- Celkový dojem, který na nás klient dělá

NA ZÁKLADĚ KOMPLEXNÍ HO ŠETŘENÍ STANOVÍME SOCIÁLNÍ DIAGNÓZU

- **stanovení problému** - pojmenovat problém, seřadit všechny problémy (které mají pro klienta největší význam)
- **určení příčinných faktorů** - co problém způsobilo
- **kladné a záporné stránky** - uvědomujeme si negativa i pozitiva klientovi situace
- **plán sociálního opatření k řešení problému klienta**

TYPY OPATŘENÍ

Mohou mít charakter:

- pozitivní, podpůrný, jednorázová pomoc (hledání práce)
- negativní, omezující, represivní

Restituce - obnovení původní situace

Kompenzace - nahradíme něčím jiným rekvalifikace

Reintegrace a readaptace - pomoc začlenit se, přizpůsobit se

3. ETAPA TERAPEUTICKÝ ROZHOVOR

Vedení rozhovoru:

1) společenská stránka rozhovoru

- zásady společenského chování (podání ruky)

2) technická stránka rozhovoru

- zajištění vhodného prostředí

3) odborná stránka rozhovoru

- citlivost přístupu ke klientovi
- srozumitelnost (přizpůsobit intelektu klienta)
- dodržovat zásady aktivního naslouchání (povzbuzení, shrnutí, ocenění)

TYPY ROZHovorŮ

- **Řízený strukturovaný** - připravený
- **Neřízený volný rozhovor**
- **Anamnestický rozhovor** - zjišťujeme situaci od minulosti až po současnost
- **Diagnostický rozhovor** - zmapování současné situace, může mít charakter výchovný, poradensko-informační nebo terapeutický

Na co by si měl sociální pracovník při vedení rozhovoru dávat pozor: neměl by být autoritativní, netrpělivý, nepozorný, náladový, neměl by mít předsudky.

CO JE DŮLEŽITÉ PŘI ROZHovORU S KLIENTEM:

Efekt rozhovoru musí spočívat v tom, že klient má jasno o povaze pomoci nebo služby, kterou mu nabízíme.

- klienta s respektem uvítáme
- začínáme tématem, které je pro klienta příjemné (jeho dovednosti)
- prokazovat o klientův problém opravdový zájem, bedlivě naslouchat, poznat, co od nás

a od našeho zařízení klient očekává

- informovat klienta o nutnosti získat informace z jeho soukromí a ujistit jej, že nebudou zneužity
- užívat slovník a styl řeči s ohledem na věk klienta
- mluvit tak, aby nám klient všechno rozuměl

4. ETAPA SOCIÁLNÍ TERAPIE

Jedná se o proces uvědomělého a cílevědomého snažení o formování názorů, postojů sociálních klientů.

Proces je na dynamické interakci mezi klientem a sociálním pracovníkem.

Klient při něm dostává informace, rady, pomoc, aby rozvinul svoje schopnosti v řešení svého sociálního problému.

Nástrojem této etapy je osobní kontakt s klientem.

Frekvence kontaktů navrhuje SP po zvážení závažnosti problému klienta.

Velmi důležité je volba prostředí, kde bude sociální terapie probíhat (prostředí kanceláře nebo přirozené domácí prostředí).

Základním prostředkem sociální terapie je terapeutický rozhovor, jehož cílem je klienta informovat o sociálním problému a následcích nepřiměřeného chování.

Má dát klientovi příležitost co nejaktivněji vyjádřit svoje názory a postoje k jeho sociálnímu problému.

Výhodou je, že si SP může ověřit, jak klient informace pochopil.

Pozor ale na přemíru péče a finanční pomoci, někdy se může minout s výchovným cílem.

5. UKONČENÍ PŘÍPADU A VEDENÍ DOKUMENTACE

Je to zhodnocení sociálního problému klienta, zda-li bylo dosaženo cíle, který jsme si formulovali na začátku budování vztahu s klientem.

Ověření účinnosti zvolených postupů SP a klientem.

Zhodnocení úspěšnosti zásahu, kdy klient jedná samostatně a přiměřeně.

Ověřování výsledků.

OBECNÉ ZÁSADY PRO UKONČENÍ INTERVENCE

- ukončení by nemělo být náhlé a neočekávané.
- ukončení by mělo být ohlášené s určitým časovým předstihem.
- před ukončením je vhodné plánovat méně časté setkání.
- sociální pracovník respektuje přání klienta, ale vysvětluje možné důsledky předčasného nebo pozdního ukončení
- po ukončení formálního pracovního vztahu se nedoporučuje udržovat neformální vztah s klientem
- po formálním ukončení je možné uskutečnit dodatečnou schůzku k řešení situace